

Helyi tanterv

TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK

9. évfolyam (évi óraszám: 108, heti óraszám: 3)

Témák	Új tananyag feldolgozása	Összefoglalás, ellenőrzés	Teljes óraszám
Az őskor és az ókori Kelet	10	1+1	12
Az ókori Hellász	16	2+1	19
Az ókori Róma	18	2+1	21
A középkor	19	2+1	22
A magyarság története a kezdetektől 1490-ig	31	2+1	34

Az őskor és az ókori Kelet		
Témák	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az emberré válás folyamata	- kutatómunka: régészeti emlékek az őskor, illetve ókori Kelet világából	<i>Biológia-egészségtan:</i> A homo sapiens egységes faj.
A neolitik forradalom – az újkőkorszak	- társadalmi normák: Hammurapi és Mózes törvénygyűjteménye	<i>Földrajz:</i> Kontinensek, rasszok, térképolvasás.
Az ókori Mezopotámia	- gyűjtőmunka, kiselőadás az ókori Kelet tárgyi emlékeiről és kulturális örökségéről: pl. jellegzetes épületek, régészeti emlékek, az indiai vallások	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Bibliai történetek, az írás kialakulása, jelentősége, nyelvcsaládok.
Állam és társadalom		<i>Vizuális kultúra:</i> Az ókori Kelet művészeti emlékei (pl. <i>Willendorfi Vénusz</i> , <i>II. Ramszesz sziklatemploma</i> , <i>Echnaton fáraó családjával, a gízai piramisok</i>).
Hammurapi törvényei - forrásfeldolgozás	- korai írástörténet, pl. hieroglifa, ékírás szemléltetése	<i>Matematika:</i> A számegegyenes, az idő mértékegységei (nap, hónap, év, évtized, évszázad).
Az egyiptomi civilizáció	- térképek: paleolitikum, neolitikum színterei; fémkorszak elterjedése; a folyamvölgyi civilizációk és a nagy birodalmak térsége	<i>Informatika:</i> Glog (interaktív tábló) készítése az ókori Egyiptom témájában.
Hódító birodalmak a Közel-Keleten (Asszír, Perzsia)	- időrendi táblázat készítése: pl. az egyiptomi és a mezopotámiai történelem ábrázolása idővonalon	
Az ókori zsidó állam és vallás		
Az ókori India és Kína története		

<p>Az ókori Kelet vallásai</p> <p>Összefoglalás (Az ókori Kelet kulturális öröksége)</p> <p>Témazáró dolgozat</p>		
<p>Fogalmak, adatok</p>	<p><i>Fogalmak:</i> régészet, homo sapiens, őskőkor, újkőkor, zsákmányoló életmód, mágia, bronzkor, vaskor, nemzetség, despotizmus, városállam, öntözéses földművelés, buddhizmus, brahmanizmus.</p> <p><i>Személyek:</i> Kheopsz, Hammurapi, Salamon, I. Dareiosz, Mózes, Buddha, Konfuciusz.</p> <p><i>Topográfia:</i> „termékeny félhold”, Mezopotámia, Egyiptom, Palesztina, Perzsia, India, Kína, Babilon, Jeruzsálem.</p> <p><i>Kronológia:</i> Kr. e. 8000 körül (az újkőkor kezdete), Kr. e. 3000 körül (az első államok kialakulása), Kr. e. XVIII. sz. (Hammurapi uralkodása), Kr. e. X. sz. (a zsidó állam fénykora).</p>	

<p style="text-align: center;">Az ókori Hellász</p>		
<p>Témák</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>A földrajzi környezet</p> <p>A korai görög kultúrák (Kréta, Mükéné)</p> <p>A poliszok születése</p> <p>Az athéni demokrácia kialakulása</p> <p>Államformák, államszervezet</p> <p>A spártai állam és társadalom</p> <p>Kisebbség, többség</p> <p>A görög hétköznapiak, művészet,</p>	<p>- művészettörténeti kutatómunka (pl. Kréta, Mükéné, Athén, hellenizmus)</p> <p>- ábraelemzés: az athéni, illetve spártai állam és társadalom</p> <p>- csataelemzés a források felhasználásával</p> <p>- szövegrészletek elemzése (pl. spártai nevelés; Szolón, ill. Periklész demokrácia felfogása)</p> <p>- vita, illetve érvelésfejlesztés: demokratikus és az arisztokratikus berendezkedés összehasonlítása</p> <p>- gyűjtőmunka és kiselőadások: a görög mitológiáról, vallásról,</p>	<p><i>Földrajz:</i> A Balkán-félsziget déli részének természeti adottságai.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> A sport- és olimpiatörténet alapjai.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Görög mitológia, homéroszi</p>

szórakozás	tudományról, sportról	eposzok, az antik görög színház és dráma, Szophoklész: Antigoné.
A görög-perzsa háborúk	- földrajzi tényezők figyelembevétele, az események nyomon követése (pl. görög gyarmatosítás, görög-perzsa háborúk, Nagy Sándor hadjárata stb.)	<i>Dráma és tánc:</i> Az ókori színház és dráma.
Az athéni demokrácia fénykora és bukása		<i>Vizuális kultúra:</i> Az antik görög képzőművészet (pl. a Dárdavivő, a Delphoi kocsihajtó, a Laokoón-csoport).
Forrásfeldolgozás		<i>Matematika:</i> Pitagorasz-tétel, Thalész-tétel, Eukleidész (euklideszi geometria), görög ábécé betűinek használata a matematikában. Pi szám jelölése [π].
Az egységesülő Hellász és Nagy Sándor birodalma		<i>Fizika:</i> Arkhimédész, ptolemaioszi világkép, Arisztotelész természetfilozófiája.
Birodalmak		
Az antik görög hitvilág, filozófia, tudomány		
Rendszerezés, összefoglalás		
Témazáró		
Fogalmak, adatok	<p><i>Fogalmak:</i> polisz, mitológia, arisztokrácia, démosz, türannisz, népgyűlés, esküdtbírótság, demagógia, sztratégosz, cserépszavazás, filozófia, hellenizmus.</p> <p><i>Személyek:</i> Szolón, Kleiszthenész, Periklész, Pheidiasz, Hérodotosz, Thuküdidész, Platón, Arisztotelész, Nagy Sándor, a legfontosabb görög istenek.</p> <p><i>Topográfia:</i> Athén, Spárta, Olümpia, Peloponnészosz, Makedónia, Alexandria.</p> <p><i>Kronológia:</i> Kr. e. 776 (az első feljegyzett olimpiai játékok), Kr. e. V. század közepe (Periklész kora), Kr. e. 336–323 (Nagy Sándor uralkodása).</p>	

Az ókori Róma		
Témák	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Róma alapítása, a királyok kora	- ábraelemzés vagy ábrakészítés a társadalomról, illetve a köztársaság felépítéséről	<i>Földrajz:</i> Az Appennini-félsziget természeti adottságai.
A köztársaság kialakulása, intézményei	- Róma államszerkezeti fejlődésének folyamatábrái (köztársaság, principátus, dominátus)	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Bibliai történetek, Vergilius, Horatius.
A hódító Róma		Az írás kialakulása,

<p>A köztársaság válsága és a reformkísérletek</p>	<p>- gyűjtőmunka: személyiségek szerepe a történelemben (pl. Hannibal, Marius, Spartacus, Caesar stb.)</p>	<p>jelentősége, nyelvcsaládok.</p> <p><i>Matematika:</i> A római számok.</p>
<p>Az egyeduralom kialakulása</p>	<p>- forráselemzés (részletek antik szerzőktől, illetve az Újszövetségből)</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> Pantheon, Colosseum, Augustus szobra.</p>
<p>A császárság első évszázada Augustus principátusa</p>	<p>- kritikai elemzés: Augustus önéletrajza és intézkedéseinek összehasonlítása</p>	<p><i>Etika; filozófia:</i> A kereszténység története. Az európai civilizáció és kultúra zsidó-keresztény gyökerei.</p>
<p>Augustus önéletrajza- forráselemzés</p>	<p>- a kereszténység elterjedése (pl. bibliai történetek Jézus életéről, Pál apostol térítő tevékenysége, Constantinus reformjai)</p>	<p><i>Informatika:</i> Multimédia CD-ROM használatával Pannónia földrajzi, közigazgatási, társadalom- és hadtörténeti emlékeinek bemutatása. Virtuális utazás az ókori Rómában.</p>
<p>A köztársaság és a császárság államszervezete és intézményei</p>	<p>- kiselőadások az antik Róma hétköznapjairól, illetve a római kultúra emlékei napjainkban (pl. Pannónia)</p>	
<p>Államformák, államszervezet</p>	<p>- az antik fejlődés hasonlósága és különbsége (görög és római történelem eseményeinek párhuzamba állítása, és a mindennapi élet összehasonlítása)</p>	
<p>A római mindennapok, szórakozás</p>		
<p>A római hitvilág, művészet, tudomány, jog</p>		
<p>A kereszténység kialakulása és elterjedése</p>		
<p>A világvallások alapvető tanításai, vallásalapítók, vallásújítók</p>		
<p>Kárpát-medence a római korban Pannónia</p>	<p>- térkép: Róma birodalommal való válásának folyamata, a hódítás menetének és a provinciák hálózatának áttekintése, a népvándorlás főbb szakaszai</p>	
<p>A népvándorlás, és az antik civilizáció</p>		

felbomlása		
Rendszerezés, összefoglalás		
Témazáró		
Fogalmak, adatok	<p><i>Fogalmak:</i> patrícius, plebejus, consul, senatus, dictator, néptribunus, rabszolga, provincia, triumvirátus, principatus, limes, dominatus, diaszpóra, apostol, Biblia, egyház, püspök, zsinat, barbár, népvándorlás.</p> <p><i>Személyek:</i> Hannibal, a Gracchus-testvérek, Marius, Sulla, Caesar, Antonius, Augustus, Názáreti Jézus, Péter apostol, Pál apostol, Constantinus, Attila.</p> <p><i>Topográfia:</i> Róma, Karthágó, Actium, Pannónia, Konstantinápoly, Aquincum, Sopianae, Savaria.</p> <p><i>Kronológia:</i> Kr. e. 753 (Róma hagyomány szerinti alapítása), Kr. e. 510 (a köztársaság létrejötte), Kr. e. 264–146 (a pun háborúk), Kr. e. 44 (Caesar halála), Kr. e. 31 (az actiumi csata), Kr. u. 70 (Jeruzsálem lerombolása), 313 (a milánói ediktum) 325 (a niceai zsinat), 395 (a Római Birodalom felosztása), 476 (a Nyugat-római Birodalom bukása).</p>	

A középkor		
Témák	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Új királyságok a Nyugatrómai Birodalom egykori területén	- az európai régiók fejlődésének összehasonlítása időrendi táblázattal a kora középkorban	<i>Földrajz:</i> Európa természeti adottságai, az arab világ földrajzi jellemzői, világvallások, arab földrajz (tájékozás, útleírások), az ún. kis jégkorszak Európában.
A Frank Birodalom	- ábrakészítés: a feudális társadalom, hűbéri rendszer fogalma, a hűbéri lánc	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Lovagi költészet, vágánsköltészet, Boccaccio, Petrarca.
A nyugati és keleti kereszténység eltérő fejlődése	- ábraelemzés: demográfia és a mezőgazdasági módszerek kölcsönhatása	<i>Etika:</i> Hit és vallás, a világvallások emberképe és erkölcsi tanításai, az intolerancia, mint erkölcsi dilemma.
A feudális gazdasági-társadalmi rend kialakulása	- térképhasználat (pl. korai államok elhelyezkedése Európában, az arab terjeszkedés irányai, illetve Európa három régiójának bejelölése a vaktérképen)	
Erőforrások és termelési kultúrák	- kiselőadások: pl. a hadviselés átalakulásáról, mindennapi élet egy várban	
Róma örökösei: a Bizánci Birodalom és a Német-római Birodalom létrejötte	- gyűjtőmunka: az iszlám világ főbb jellemzői (kalifátusok kora)	<i>Vizuális kultúra:</i>
Az államalapítások kora Észak-, Közép- és Kelet-Európában		
Az iszlám és az arab hódítás		
A középkori egyház és az uralkodói hatalom		

<p>Az investitúra háború</p> <p>A kereszténység és az iszlám-forráselemzés</p> <p>Gazdasági fellendülés és a középkori városok születése</p> <p>A kereszties hadjáratok és a lovagkor</p> <p>A rendiség kialakulása</p> <p>A középkori művelődés-egyházi és világi kultúra a középkorban</p> <p>Hétköznapi élet a középkorban</p> <p>Nyugat-Európa válsága és fellendülése a XIV–XV. században. Itália, a humanizmus és a reneszánsz.</p> <p>A közép- és kelet-európai régió államai a középkorban</p> <p>Az Oszmán (Török) Birodalom terjeszkedése</p> <p>Világkép, eszmék, ideológiák, korok, korstílusok</p> <p>Rendszerezés, összefoglalás</p> <p>Témazáró</p>	<p>- írásos forrásrészletek elemzése (pl. törvény, rendelet, krónikarészlet)</p> <p>- térképhasználat (pl. kereszties hadjáratok; középkori birodalmak; kereskedelmi utak)</p> <p>- ábraelemzés (pl. rendiség felépítése, mezőgazdasági technikák)</p> <p>- ábrakészítés (pl. középkori egyházi hierarchia)</p> <p>- kiselőadások: a lovagi életmódról, szerzetesi közösségekről, technikai forradalomról stb.</p> <p>- kutatómunka a román, a gótikus, a reneszánsz stílus jellemzői</p> <p>- esszé írása: középkori város jellemző (pl. városkép, gazdasági élet, társadalom, egyetemek)</p> <p>- kommunikáció, vita: eretnekek és az egyház; Jeanne d' Arc pere</p> <p>- időrendi táblázat készítése a régiók történelme alapján a virágzó és hanyatló középkor időszakában</p>	<p>Bizánci művészet, román stílus, gótika, reneszánsz (Leonardo, Michelangelo, Raffaello).</p> <p><i>Matematika:</i> Arab számok (hindu eredetű, helyi értékes, 10-es alapú, arab közvetítéssel világszerte elterjedt számírás), arab algebra.</p> <p><i>Fizika:</i> Arab csillagászat (<i>arab eredetű csillagászati elnevezések, csillagnevek, iszlám naptár stb.</i>). Középkori technikai találmányok, a gótikus stílus technikai alapjai (támív, támpillér); tudománytörténet, asztrológia és asztronómia.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> Az arab orvostudomány eredményei.</p> <p><i>Ének-zene:</i> A középkor zenéje; a reneszánsz zenéje.</p> <p><i>Informatika:</i> Internetes gyűjtőmunka és feladatlap megoldása (<i>pl. a kereszties hadjáratok témájában</i>).</p>
<p>Fogalmak, adatok</p>	<p><i>Fogalmak:</i> ortodox egyház, római katolikus egyház, pápa, szerzetes, kolostor, bencés rend, kódex, feudalizmus, hűbériség, jobbágy, robot, majorság, uradalom, önellátás, nyomásos gazdálkodás, iszlám, Korán,</p>	

<p>kalifa, invesztitúra, inkvizíció, eretnység, antijudaizmus, kolduló rend, rendi monarchia, városi önkormányzat, hospes, céh, levantei kereskedelem, Hanza, skolasztika, egyetem, lovag, román stílus, gótika, reneszánsz, humanizmus, szultán, szpáhi, janicsár.</p> <p><i>Személyek:</i> Karolingok, Nagy Károly, Justinianus, Mohamed próféta, Aquinói Szent Tamás, IV. Henrik, VII. Gergely, Gutenberg.</p> <p><i>Topográfia:</i> Egyházi (Pápai) Állam, Bizánci Birodalom, Mekka, Német-római Birodalom, Szentföld, Velence, Firenze.</p> <p><i>Kronológia:</i> 622 (Mohamed futása, a muszlim időszámítás kezdete), 732 (a frankok győzelme az arabok felett), 800 (Nagy Károly császárrá koronázása), 843 (a verduni szerződés), 1054 (az egyházszakadás), 1215 (a Magna Charta kiadása), 1453 (Konstantinápoly elfoglalása).</p>
--

A magyarság története a kezdetektől 1490-ig		
Témák	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Bevezetés a magyar őstörténet-kutatásba	- régészeti, nyelvészeti, antropológiai források összehasonlítása (eltérő elméletek a magyarság őstörténetéről)	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A magyar nyelv rokonsága, története, nyelvcsaládok, régi magyar nyelvemlékek: a Tihanyi apátság alapítólevele, Halotti beszéd és könyörgés, Ómagyar Mária-siralom.
A magyar nép vándorlása és a honfoglalás	- külföldi krónikaírók véleményei a magyarságról, magyar eredetmítoszok elemzése	Eredetmondák (pl. <i>Arany János: Rege a csodaszarvasról</i>).
A kalandozások kora	- az őshaza helyének rekonstruálása a különböző vélemények alapján	Janus Pannonius: Pannónia dicsérete, Katona József: Bánk Bán, Arany János: Toldi.
Géza fejedelem és Szent István király életműve	- vita: finnugor vagy török eredet; a honfoglalás menete	<i>Vizuális kultúra:</i> A nagyszentmiklósi kincs, a honfoglalás korát feldolgozó képzőművészeti alkotások megfigyelése, elemzése.
A magyar királyság első százada	- kiselőadás: nomád fegyverzet és öltözködés ismertetése; középkori harcmódor; a királyi udvar jellemzői stb.	Román, gótikus és reneszánsz emlékek Magyarországon (pl. <i>a jáki templom</i>).
Az új rend megszilárdítása (Szent László és Könyves Kálmán kora)	- a magyar és az egyetemes kronológia összehasonlítása adott szakaszokban	
II. András és az Aranybulla	- térkép: népünk vándorlása, és a kalandozások menete	
IV. Béla és a tatárjárás, a királyi hatalom meggyengülése az utolsó Árpádok korában	- ábraelemzés: finnugor nyelvcsaládról, a középkori magyar állam felépítése, egyházi hierarchia, uralkodói bevételek	
A társadalom és a gazdaság változásai a honfoglalástól a XIII. század végéig		
A Magyar Királyság, mint jelentős európai hatalom, az		

<p>Anjouk, és Luxemburgi Zsigmond korában</p> <p>Harcban a törökkel - Hunyadi János idősza</p> <p>Társadalmi és gazdasági változások a XIV–XV. század folyamán.</p> <p>Hunyadi Mátyás uralkodása</p> <p>A középkori magyar kultúra és művelődés emlékei</p> <p>Rendszerezés, összefoglalás</p>	<p>változásai stb.)</p> <p>- forráselemzés (pl. törvények, rendeletek krónikarészletek)</p> <p>- források összehasonlítása (pl. Szent László és Kálmán törvények; Aranybulla és az 1351-es törvény)</p> <p>- önálló adatgyűjtés (pl. krónikairódalom, építészeti emlékek az időszakból)</p> <p>- ábrakészítés: középkori társadalom átalakulása, a nemesi társadalom fejlődése</p> <p>- térképhasználat (pl. Nagy Lajos hadjáratai, törökellenes harcok, a hódító Mátyás, stb.)</p> <p>- térkép vázlat készítés (pl. végvári vonal bemutatása)</p> <p>- vita: pl. Zsigmond megítélése; Mátyás külpolitikája</p> <p>- kronológia: középkori királyaink kigyűjtése</p>	<p><i>Ének-zene:</i> Reneszánsz zene: Bakfark Bálint.</p> <p><i>Matematika:</i> Térbeli modellek készítése (pl. korstílusok) demonstrálásához.</p> <p><i>Informatika, könyvtárhasználat:</i> A Magyar Nemzeti Múzeum Magyarország története az államalapítástól 1990-ig c. állandó kiállítása középkori része Hunyadi Mátyás kori anyagának feldolgozása sétalófüzet kitöltésével. Internetes gyűjtőmunka a magyarok eredetével kapcsolatos elméletek témájában.</p>
<p>Fogalmak, adatok</p>	<p><i>Fogalmak:</i> nyelvrokonság, őstörténet, őshaza, törzsszövetség, kettős fejedelemség, honfoglalás, kalandozás, királyi vármegye, ispán, nádor, egyházmegye, királyi tanács, tized, szerviens, várjobbágy, vajda, Aranybulla, nemesi vármegye, székely, szász, kun, bandérium, aranyforint, regálé, harmincad, kapuadó, szabad királyi város, bányaváros, mezőváros, úriszék, báró, köznemes, kilenced, ősiség, perszonálunió, végvári rendszer, rendi országgyűlés, rendkívüli hadiadó, füstpénz, fekete sereg, corvina.</p> <p><i>Személyek:</i> Árpád, Géza fejedelem, I. (Szent) István, Koppány, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, Anonymus, II. András, IV. Béla, I. Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás.</p> <p><i>Topográfia:</i> Magna Hungaria, Kazár Birodalom, Levédia, Etlköz, Vereckei-hágó, Augsburg, Pannonhalma, Esztergom, Székesfehérvár, Pozsony, Horvátország, Erdély, Dalmácia, Muhi, Buda, Visegrád, Nándorfehérvár.</p> <p><i>Kronológia:</i> 895 táján (a honfoglalás), 955 (az augsburgi csata), 972–997 (Géza fejedelemsége), 997/1000–1038 (I. /Szent/ István), 1077–1095 (I. /Szent/ László), 1095–1116 (Könyves Kálmán), 1205–1235 (II. András), 1222 (az Aranybulla kiadása), 1235–70 (IV. Béla), 1241–42 (a tatárjárás), 1301 (az Árpád-ház kihalása), 1308–42 (I. Károly), 1342–82 (I. /Nagy/ Lajos), 1351 (I. /Nagy/ Lajos törvényei), 1387–1437 (Luxemburgi</p>	

Zsigmond), 1444 (a várnai csata), 1456 (a nádorfehérvári diadal), 1458–90 (I. /Hunyadi/ Mátyás).
--

10. évfolyam (évi óraszám: 108, heti óraszám: 3)

Témák	Új tananyag feldolgozása	Összefoglalás, ellenőrzés	Teljes óraszám
A világ és Európa a kora újkorban	17	2+1	20
Magyarország a kora újkorban	21	2+1	24
Felvilágosodás, forradalmak és a polgárosodás kora	20	1+1	22
Az újjáépítés kora Magyarországon	13	2+1	16
Reformkor, forradalom és szabadságharc Magyarországon	23	2+1	26

A világ és Európa a kora újkorban		
Témák	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Amerika ősi kultúrái és a nagy földrajzi felfedezések	- térképhasználat (felfedezések irányai, világkereskedelem működése, a vallásfelekezetek megoszlása Európában)	<i>Földrajz:</i> Földrajzi felfedezések topográfiai vonatkozásai, a holland mélyföld, a Naprendszer.
Függetlenség és alávetettség	- kiselőadások (indián kultúrák, korai gyarmatosítás)	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Shakespeare, Molière.
A reformáció és irányzatai	- forráselemzés (Luther és Kálvin hittételeinek összehasonlítása, rendeletek, törvények)	<i>Dráma és tánc:</i> Az angol reneszánsz színház és dráma, a francia klasszicista színház és dráma.
A katolikus megújulás és a barokk	- fogalmak rendelése különböző szövegekhez	<i>Vizuális kultúra:</i> A barokk stílus.
Vallások szellemi, társadalmi, politikai gyökerei és hatásai	- fogalmak rendelése különböző szövegekhez	<i>Ének-zene:</i>
Nagyhatalmi küzdelmek a XVII. században és a	- ábrakészítés: szembenálló felek és	

<p>XVIII. század elején</p> <p>A spanyol Habsburgok felemelkedése és hanyatlása</p> <p>A Tudorok kora Angliában</p> <p>A tőkés gazdaság kibontakozása</p> <p>Az angol polgárháború és a parlamentáris monarchia kialakulása</p> <p>A hatalommegosztás formái és szintjei</p> <p>Az alkotmányos monarchia működése - forráselemzés</p> <p>A francia hegemonia kísérlete és a francia abszolutizmus</p> <p>Közép- és Kelet-Európa a XVI–XVII. században</p> <p>Az atlanti hatalmak felemelkedése</p> <p>A tudományos világkép átalakulása</p> <p>Művelődés és életmód a kora újkorban</p> <p>Rendszerezés, összefoglalás</p> <p>Témazáró</p>	<p>céljaik az angol polgárháborúban</p> <p>- vita: „melyik a hatékonyabb?”-abszolutizmus vagy alkotmányos monarchia</p> <p>- ábraelemzés: államfelfogások, gazdasági átalakulás</p> <p>- kutatómunka: a világkép átalakulásáról, illetve a barokk művészetről</p> <p>- filmrészlet vagy vetítés Versailles-ről</p> <p>- gyűjtőmunka: hadseregek, fegyverek változása a korban; ill. korabeli polgárosodás jellemzői (öltözködés, mentalitás, értékrend)</p> <p>- kronológia: egyes európai országok történeti fejlődésének ábrázolása</p>	<p>A barokk zene.</p> <p><i>Fizika:</i> A földközéppontú és a napközéppontú világkép jellemzői. A Föld, a Naprendszer és a Kozmosz fejlődéséről alkotott csillagászati elképzelések. Kepler törvényei, Newton.</p> <p><i>Filozófia:</i> Descartes, Bacon, Locke.</p>
<p>Fogalmak,</p>	<p><i>Fogalmak:</i> ültetvény, tőke, kapitalizmus, világkereskedelem,</p>	

adatok	abszolutizmus, reformáció, protestáns, evangélikus, református, ellenreformáció, jezsuita, barokk, manufaktúra, vetésforgó, anglikán, puritán, Jognyilatkozat, alkotmányos monarchia, merkantilizmus. <i>Személyek:</i> Kolumbusz, Magellán, Vasco da Gama, V. Károly, Luther, Kálvin, Kopernikusz, Spinoza, I. Erzsébet, Cromwell, XIV. Lajos, I. (Nagy) Péter. <i>Topográfia:</i> Németalföld, London, Versailles, Szentpétervár. <i>Kronológia:</i> 1492 (Amerika felfedezése), 1517 (Luther fellépése, a reformáció kezdete), 1618–48 (a harmincéves háború), 1642–49 (az angol polgárháború), 1689 (a Jognyilatkozat kiadása).
---------------	--

Magyarország a kora újkorban		
Témák	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az önálló Magyar Királyság bukása, a Jagelló-kor	- források elemzése (pl. Tripartitum, 1514-es törvények, Fráter György levelezése, Bocskai végrendelet, Zrínyi-részletek, Rákóczi-kiáltvány stb.)	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A reformáció kulturális hatása; Pázmány Péter; Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem, kuruc költészet, Mikes Kelemen.
A mohácsi csata és a kiszolgáltatott ország (1526-41)	- korabeli leírások és csataterkép-vázlat összevetése Mohácsról	<i>Ének-zene:</i> Szegénylegény katonanékek (pl. <i>Csinom Palkó</i>).
Az ország részekre szakadása	- ostromleírások keresztény és muszlim szemmel	<i>Földrajz:</i> A természeti környezet változása a török korban.
Várháborúk kora Békék, háború, hadviselés	- térképek: pl. várháborúk kora, tizenötéves háború, 17. századi hadjáratok stb.	<i>Matematika:</i> Képzeletben történő mozgató (pl. <i>átdarabolás elképzelése; testháló összehajtásának, szétvágásoknak az elképzelése; testek különféle síkmetszetének elképzelése – váralaprajz készítése</i>).
A török hódoltság berendezkedése	- vaktérkép, térkép-vázlatok készítése: pl. a három országrész helyzete; Erdély etnikai, felekezeti tagolása	<i>Informatika:</i>
A királyi Magyarország	- kiselőadások: ostromleírások; végvári vitézek és hajdúk élete stb.	
A magyar rendek és a Habsburg-udvar konfliktusai	- önálló adatgyűjtés jelentős történelmi személyekről (pl. Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós)	
A Bocskai szabadságharc	- ábra: a Királyi Magyarország szerkezete	
Az Erdélyi fejedelemség Kisállamok, nagyhatalmak	- vita vagy fogalmazás: áruló	
Erdély aranykora és bukása		
A reformáció és a katolikus megújulás Magyarországon		

<p>Népesség, társadalom, gazdaság és természeti környezet a XVI–XVII. századi Magyarországon</p> <p>Művelődés és kultúra a korban, illetve az életmód változásai a kora újkori Magyarországon</p> <p>A török kiűzése Magyarországról</p> <p>A Rákóczi-szabadságharc Egyezmények, szövetségek</p> <p>A szatmári béke - forráselemzés</p> <p>Rendszerezés, összefoglalás</p> <p>Témazáró</p>	<p>volt-e Szapolyai?; Fráter György megítélése; kuruc lennék vagy labanc, stb.</p> <p>- ábrakészítés: demográfiai, etnikai, vallási átalakulás</p> <p>- kronológia: a korszak szakaszolása</p>	<p>Törökországi magyar emlékhelyek keresése az interneten, virtuális séta.</p>
<p>Fogalmak, adatok</p>	<p><i>Fogalmak:</i> örökös jobbágyság, hajdú, vitézljő rend, unitárius, kuruc, trónfosztás.</p> <p><i>Személyek:</i> II. Lajos, Szapolyai János, I. Ferdinánd, I. Szulejmán, Dobó István, Zrínyi Miklós, Károli Gáspár, Bocskai István, Bethlen Gábor, Pázmány Péter, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), I. Lipót, Savoyai Jenő, II. Rákóczi Ferenc.</p> <p><i>Topográfia:</i> Mohács, Kőszeg, Buda, Hódoltság, Eger, Szigetvár, Sárospatak, Ónod, Nagyszombat, Bécs.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1526 (a mohácsi csata), 1541 (Buda török elfoglalása, az ország tényleges három részre szakadása), 1552 (Eger sikertelen török ostroma), 1566 (Szigetvár eleste), 1591–1606 (a tizenöt éves háború), 1664 (Zrínyi Miklós téli hadjárata, a vasvári béke), 1686 (Buda visszafoglalása), 1699 (a karlócai béke), 1703–11 (a Rákóczi-szabadságharc), 1707 (az ónodi országgyűlés), 1711 (a szatmári béke).</p>	

Felvilágosodás, forradalmak és a polgárosodás kora		
Témák	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A felvilágosodás Világkép, eszmék, ideológiák, társadalomkritika	- források (pl. részletek a főbb államelméleti művekből, Függetlenségi Nyilatkozat, Kommunista Kiáltvány stb.)	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A felvilágosodás és a romantika, a francia Enciklopédia, Voltaire: Candide.
Hatalmi átrendeződés a XVIII. századi Európában	- források összehasonlítása (pl. Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata és a Függetlenségi Nyilatkozat)	<i>Vizuális kultúra:</i> Klasszicizmus és romantika.
A felvilágosult abszolutizmus	- érvelés fejlesztése, vita: (vélemények a felvilágosult abszolutizmusról; XVI. Lajos pere; a forradalmi terror és szükségessége)	<i>Ének-zene:</i> , A klasszika zenéje (pl. Haydn, Mozart, Beethoven), Marseillaise.
Anglia a XVIII. században, az ipari forradalom kezdete	- kiselőadások (pl. Mi a felvilágosodás?; szabadkőművesség; művészeti stílusok a korban stb.)	<i>Fizika:</i> Hőerőgépek, a teljesítmény mértékegysége (watt).
Az Egyesült Államok létrejötte és alkotmánya	- térkép (pl. hatalmi helyzet a 18. század során; Lengyelország felosztása; Napóleon hadjáratai; a bécsi kongresszus rendelkezései)	<i>Erkölcstan; etika:</i> Állampolgárság és nemzeti érzés. A szabadság rendje: jogok és kötelességek. Magánérdek és közjó. Részvétel a közéletben. A társadalmi igazságosság kérdése.
Az abszolutizmus válsága Franciaországban	- ábraelemzés (pl. az USA alkotmánya, alkotmányok a francia forradalom során stb.)	<i>Földrajz:</i> Urbanizációs folyamatok és hatásaik.
A polgári forradalom Franciaországban	- ábrakészítés (pl. a felvilágosult abszolutizmus okai; a francia forradalom okai stb.)	<i>Filozófia:</i> A felvilágosodás filozófusai (pl. Diderot, Voltaire, Rousseau), a német idealizmus (pl. Kant, Hegel), Marx.
Az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata – forráselemzés	- kutatómunka: az első ipari forradalom találmányai, Napóleon életrajza)	<i>Biológia-egészségtan:</i> Védőoltások (az immunológia tudományának kezdetei).
Az alkotmányos monarchia válsága	- diagraelemzés (pl. Anglia népessége a korban)	<i>Mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> A modern nyilvánosság kialakulása.
A jakobinus diktatúra	- lényegkiemelés: fogalmak illesztése szakszövegekhez	
A napóleoni háborúk Európája		
A Szent Szövetség rendszere.		

<p>Az ipari forradalom és hatásai (társadalom, mindennapok és környezet)</p> <p>A XIX. század eszméi</p> <p>A kor életviszonyai és a művészet fő irányai</p> <p>A „népek tavasza” 1848-ban</p> <p>Összefoglalás</p> <p>Témazáró</p>	<p>- vázlatkészítés: a francia forradalom szakaszai; az 1848-as forradalmak céljai Európában</p>	<p><i>Informatika:</i> Prezentáció készítése pl. az ipari forradalom témájában.</p>
<p>Fogalmak, adatok</p>	<p><i>Fogalmak:</i> felvilágosodás, racionalizmus, a hatalmi ágak megosztása, természetjog, társadalmi szerződés, népszuverenitás, szabad verseny, felvilágosult abszolutizmus, Emberi és polgári jogok nyilatkozata, alkotmány, jakobinus, terror, nacionalizmus, emancipáció, antiszemitizmus, liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus, Szent Szövetség, urbanizáció.</p> <p><i>Személyek:</i> Montesquieu, Voltaire, Rousseau, Adam Smith, II. (Nagy) Frigyes, Washington, XVI. Lajos, Danton, Robespierre, Napóleon, Metternich, Watt, Stephenson, Marx.</p> <p><i>Topográfia:</i> Párizs, Poroszország, Szilézia, Lengyelország, gyarmatok Észak-Amerikában, Waterloo.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1776. július 4. (az amerikai Függetlenségi nyilatkozat kiadása, az Amerikai Egyesült Államok létrejötte), 1789. július 14. (a Bastille ostroma, a francia forradalom kitörése), 1793–1794 (a jakobinus diktatúra), 1804–1814/15 (Napóleon császársága), 1848 (forradalmak Európában).</p>	

<p>Az újjáépítés kora Magyarországon</p>		
<p>Témák</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Társadalmi és gazdasági viszonyok változásai a XVII. században</p> <p>Népesség és környezet: demográfiai változások, az etnikai arányok átalakulása</p> <p>Kisebbség, többség, nemzetiségek</p>	<p>- eltérő források elemzése (pl. a demográfiai adatok elemzése; a népsűrűség változásait jelölő térkép és statisztikai táblázat; kettős vámhatár)</p> <p>- térképkészítés (pl. etnikai helyzet a 18. század végén)</p>	<p><i>Földrajz:</i> Magyarország természeti adottságai.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Nyelvújítás: Kazinczy Ferenc. A magyar felvilágosodás irodalma: Bessenyei György, Csokonai Vitéz Mihály.</p>

<p>A Magyar Királyság újjászervezése és helye a Habsburg Birodalomban</p> <p>A felvilágosult abszolutizmus és a rendek összeütközése</p> <p>Mária Terézia uralkodása</p> <p>A felvilágosult abszolutizmus és a rendek ébredése</p> <p>II. József, a felvilágosult zsarnok</p> <p>Államberendezkedések</p> <p>A gazdaság átalakulása</p> <p>Az átalakuló társadalom</p> <p>A nemzeti ébredés: a kultúra és művelődés változásai</p> <p>A francia forradalom és a napóleoni háborúk hatása Magyarországon</p> <p>Összefoglalás</p> <p>Témazáró</p>	<p>- táblázat (pl. magyar külkereskedelmi forgalom)</p> <p>- önálló adatgyűjtés (pl. életrajzi kiegészítések Mária Teréziáról)</p> <p>- források (pl. rendeletek, törvények, előterjesztések stb.)</p> <p>- vita (pl. II. József értékelése; Martinovics tevékenysége; magyarok Napóleon mellett vagy ellene stb.)</p> <p>- kiselőadások (pl. korabeli életmód és művelődés, Martinovics élete)</p> <p>- időrendi táblázatkészítés (európai és a magyar események összevetése)</p>	<p><i>Ének-zene:</i> A barokk zene (pl. J. S. Bach, Händel), a klasszika zenéje (pl. Haydn).</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Barokk stílusú épületek (pl. a fertődi Esterházy-kastély), freskók, szobrok és táblaképek Magyarországon,</p> <p><i>Informatika:</i> könyvtártípusok, könyvtártörténet. Grafikonok, diagramok készítése a demográfiai adatok szemléltetésére.</p>
<p>Fogalmak, adatok</p>	<p><i>Fogalmak:</i> betelepítés, betelepülés, Pragmatica Sanctio, Helytartótanács, felső tábla, alsó tábla, vámrendelet, úrbéri rendelet, Ratio Educationis, türelmi rendelet, jobbágyrendelet.</p> <p><i>Személyek:</i> III. Károly, Mária Terézia, II. József, Kazinczy Ferenc.</p> <p><i>Topográfia:</i> Határőrvidék, Bácska, Bánát.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1723 (Pragmatica Sanctio), 1740–80 (Mária Terézia), 1780–1790 (II. József).</p>	

Reformkor, forradalom és szabadságharc Magyarországon		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az átalakuló társadalom - nemesi, paraszti és polgári életformák	- források (részletek a kor legfontosabb politikusainak a műveiből – pl. a nemzetről, a társadalomról, az érdekegyesítésről, a gazdaságról)	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A felvilágosodás és a reformkor irodalma. Nemzeti dráma, nemzeti színjátszás kezdetei.
A rendi országgyűlés működése	- ábraelemzés (pl. magyar államszervezet; rendi országgyűlés stb.)	<i>Dráma és tánc:</i> A XIX. századi magyar színház és dráma néhány alkotása: Katona József: Bánk bán, Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde.
Az első reformprogram- Széchenyi István	- esszéírás (pl. Széchenyi és Kossuth élete, illetve vitájuk háttere)	<i>Vizuális kultúra:</i> Klasszicizmus és romantika (pl. Pollack Mihály: Nemzeti Múzeum).
Fölzárkózás, lemaradás	- kiselőadások (pl. művelődés és kultúra a korban, gazdasági fejlődés fő vonásai)	<i>Ének-zene:</i> Himnusz, Szózat, Erkel Ferenc: Hunyadi László – a nemzeti opera születése, Liszt Ferenc.
A reformmozgalom kibontakozása	- vita (pl. nemzetiségi jogkiterjesztés kérdésköre; az ún. Görgey-kérdés)	<i>Földrajz:</i> Magyarország természeti adottságai, folyamszabályozás.
A liberális ellenzék, és a polgárosodás fő kérdései	- fogalmazás (pl. érvek Metternich mellett és ellen; alternatívák 1849-ben)	<i>Informatika:</i> Glog (interaktív tábló) készítése Széchenyi István gyakorlati újításairól. Az 1848-49-es szabadságharc számítógépes stratégiai játék alkalmazása.
Kossuth fellépése – Programja	- vázlatkészítés: a magyar 1848-as törekvések	
Széchenyi és Kossuth vitája	- ábrakészítés: Ausztria és Magyarország 1848-as közjogi viszonya	
A nemzeti ébredés és a nemzetiségi kérdés	- térkép (pl. az 1848/49-es hadműveletek áttekintése)	
A reformkori művelődés, kultúra.	- térképvázlat (pl. a tavaszi hadjárat elemzése)	
Gazdasági kibontakozás a reformkorban	- könyvtárhasználat (pl. a szabadságharc harcmodora, fegyverzete)	
A forradalom és szabadságharc nemzetközi keretei	- önálló adatgyűjtés: a pesti forradalom eseményei	
A pozsonyi országgyűlés	- múzeumlátogatás, helytörténet:	

<p>Az 1848-as pesti forradalom és vívmányai</p> <p>Az áprilisi törvények - forráselemzés</p> <p>A forradalom első nehézségei: a nemzetiségi mozgalmak</p> <p>Nemzet, nemzetállam, polgári állam</p> <p>A nemzeti önvédelem megszervezése 1848 őszén és telén</p> <p>A tavaszi hadjárat és a Függetlenségi Nyilatkozat</p> <p>Forradalom, reform és kompromisszum</p> <p>Békék, háború, hadviselés</p> <p>Magyarok, nemzetiségi ek és más vallási-etnikai kisebbségek a szabadságharcban</p> <p>A szabadságharc bukása</p> <p>Múzeumi óra</p> <p>Összefoglalás</p> <p>Témazáró</p>	<p>1848/49-es emlékek a régióban</p>	
<p>Fogalmak, adatok</p>	<p><i>Fogalmak:</i> reform, polgári átalakulás, liberális nemesség, centralista, cenzúra, államnyelv, önkéntes és kötelező örökváltság, közteherviselés, érdekegyesítés, védővám, márciusi ifjak, nemzetőrség, áprilisi törvények,</p>	

	<p>felelős kormány, sajtószabadság, népképviselő, cenzusos választójog, jobbágyfelszabadítás, tavaszi hadjárat, Függetlenségi nyilatkozat, nemzetiségi törvény.</p> <p><i>Személyek:</i> Széchenyi István, Wesselényi Miklós, Kölcsey Ferenc, Deák Ferenc, Kossuth Lajos, Eötvös József, Metternich, Batthyány Lajos, Szemere Bertalan, Petőfi Sándor, Jellasics, Görgei Artúr, Ferenc József, Windischgrätz, Bem József.</p> <p><i>Topográfia:</i> Pest-Buda, Vaskapu, Pákozd, Isaszeg, Debrecen, Világos.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1830 (Széchenyi István: Hitel című művének megjelenése, a reformkor kezdete), 1832–36 (rendi országgyűlés), 1844 (a magyar nyelv államnyelvvé nyilvánítása), 1848. március 15. (forradalom Pesten), 1848. április 11. (az áprilisi törvények), 1848. szeptember 29. (a pákozd csata), 1849. április 6. (az isaszegi csata), 1849. április 14. (a függetlenség kimondása), 1849. május 21. (Buda felszabadítása), 1849. augusztus 13. (a világosi fegyverletétel).</p>
--	---

11. évfolyam (évi óraszám: 108, heti óraszám: 3)

Témák	Új tananyag feldolgozása	Összefoglalás, ellenőrzés	Teljes óraszám
A nemzetállamok és a birodalmi politika kora	16	1+1	18
A kiegyezéshez vezető út és a dualizmus kora Magyarországon	16	1+1	18
Az első világháború és következményei	16	1+1	18
Európa és a világ a két világháború között	18	1+1	20
Magyarország a két világháború között	16	1+1	18
A második világháború	14	1+1	16

A nemzetállamok és a birodalmi politika kora		
Témák	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Nagyhatalmi átrendeződés a	- források (pl.	<i>Földrajz:</i>

forradalmak után	alkotmányrészetek, törvények, rendeletek, visszaemlékezések, beszédek stb.)	Kontinensek földrajza, Európa országai, Balkán, a városfejlődés szakaszai.
Olaszország születése		
A német egység létrejötte	- ábraelemzés: államberendezkedések, konfliktusok elemzése, érdekszövetségek változásai stb.)	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Stendhal, Balzac, Victor Hugo, Puskin, Zola, Dosztojevszkij, Verlaine, Rimbaud, Baudelaire, Keats.
Az Amerikai Egyesült Államok nagyhatalommá válása		
A második ipari forradalom és hatásai (pl. életmód, épített és természetes környezet)	- térkép (a kor eseményeit ábrázoló térképek, Balkán területi változásai)	<i>Vizuális kultúra:</i> Eklektika, szecesszió és az izmusok meghatározó alkotói és művei.
A modern polgári állam jellegzetességei	- térképkészítés (pl. a gyarmatok bejelölése egy világtérképen)	
Politikai, eszmei és társadalmi változások a boldog békeidők korában	- diagram (pl. bevándorlás üteme az USA-ba; Észak és Dél lakosságának az aránya; demográfiai változások Európában)	<i>Ének-zene:</i> Verdi, Puccini, Wagner, Debussy.
A brit és francia gyarmatosítás felgyorsulása, a birodalmak versenye a világ újrafelosztásáért	- táblázat (pl. statisztikai mutatók a vas-és acéltermelés üteméről, országok erőforrásai, az egyenlőtlen fejlődés fogalma stb.)	<i>Fizika:</i> Tudósok, feltalálók: Faraday, Helmholtz.
Az Európán kívüli világ sorsa a XIX. század második felében (Latin-Amerika; Kína és Japán)		
A „keleti kérdés” és a balkáni „lőporos hordó”	- adatgyűjtés (pl. technikai találmányok a korban; „modern” város jellemzői, stb.)	<i>Kémia:</i> Meyer, Mengyelejev, Curie házaspár.
Nagyhatalmi viszonyok a századfordulón	- kiselőadások (pl. távoli civilizációk történelme a gyarmatosítás előtt; életmódváltás Európában)	<i>Biológia-egészségtan:</i> Pasteur, Darwin: evolúcióelmélet.
A szövetségi rendszerek létrejötte, az ellentétek kialakulása	- ábrakészítés (pl. a balkáni szembenállások háttere, a szövetségi rendszerek kialakulásának menete)	<i>Testnevelés és sport:</i> Újkori olimpiák.
Rendszerezés, összefoglalás		
Témazáró	- századfordulós archív felvételek megtekintése (öltözködés, viselkedés, stb.) és elemzése	
	- összehasonlító időrendi táblázat	

Fogalmak, adatok	<p><i>Fogalmak:</i> monopólium, futószalagos termelés, polgári állam, középosztály, városiasodás, emancipáció, antiszemitizmus, cionizmus, szakszervezet, keresztényszocializmus, szociáldemokrácia, egyenlőtlen fejlődés, nagyhatalom, hármasszövetség, antant, keleti kérdés.</p> <p><i>Személyek:</i> III. Napóleon, Garibaldi, Bismarck, II. Vilmos, Lincoln, Rotschildok, Viktória királynő, XIII. Leó.</p> <p><i>Topográfia:</i> Piemont, Olaszország, Német Császárság, Szezei-csatorna, Elzász-Lotaringia, Balkán.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1853–56 (a krími háború), 1859 (a solferinoi ütközet), 1861–65 (az Egyesült Államok polgárháborúja), 1866 (a königgrätzi csata), 1871 (a Német Császárság létrejötte), 1882 (a hármasszövetség megalakulása), 1907 (a hármasszövetség antant létrejötte).</p>
-----------------------------	--

A kiegyezéshez vezető út és a dualizmus kora Magyarországon

Témák	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A megtorlás, és a Bach-rendszer kiépítése	- kiselőadások (pl. aradi vértanúk; illetve a jelentős politikusok életrajzai, az emigráció története)	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Arany János: A walesi bárdok, a századforduló irodalmi élete (pl. a <i>Nyugat</i>).
A passzív ellenállás és közeledési kísérletek	- ábrakészítés (pl. a kiegyezéshez vezető lépések feltárása, konfliktusok a századfordulón)	<i>Vizuális kultúra:</i> Romantika és realizmus (pl. <i>Munkácsy Mihály</i>), a szecesszió és eklektika jellemzői (pl. <i>Steindl Imre: Országház</i>).
A kiegyezés létrejötte és tartalma	- források: a kor legfontosabb dokumentumai (pl. Húsvéti cikk, Kasszandra-levél, törvények, visszaemlékezések, beszédrészletek stb.)	<i>Ének-zene:</i> Liszt Ferenc, az operett születése, Bartók Béla, Kodály Zoltán.
A kiegyezéshez fűződő viták, a kiegyezés alternatívái.	- összehasonlító elemzés (pl. az Októberi Diploma; a Húsvéti cikk és a Dunai Konföderáció)	<i>Földrajz:</i> Folyamszabályozás, természetkárosítás, árvizek kiváltó okai.
A közjogi kérdés; pártok és pártküzdelmek a dualizmus korában	- ábra (pl. dualizmus szerkezete, pártviszonyok alakulása, társadalmi „piramis” stb.)	<i>Fizika:</i> Az elektrifikáció, a transzformátor, a villamos mozdony, a karburátor.
Látványos gazdasági fellendülés a korban	- grafikon és táblázat mutatóinak értékelése a gazdasági fellendülésről, etnikai és demográfiai viszonyok változásainak értelmezése stb.	<i>Testnevelés és sport:</i> Magyar olimpiai részvétel – Hajós Alfréd, magyar sikersportágak (pl. <i>úszás, vívás</i>).
Torlódó társadalom kialakulása	- térképhasználat (pl. gazdasági központok; eltérő fejlettségű régiók, etnikai térkép)	<i>Informatika:</i> Internetes forrásgyűjtés pl. a dualizmus kori élclapok (Bolond Miska, Borsszem Jankó, Üstökös) anyagából.
A nemzetiségi kérdés alakulása és a zsidó emancipáció	- kiselőadások (pl. társadalmi rétegek életformái; kultúra a korban; építészeti stílusok a dualizmus alatt stb.)	
A nemzetiségiek helyzete, szerepük a gazdasági, társadalmi átalakulásban. Budapest	- adatgyűjtés (pl. magyar feltalálók, Budapest fejlődése)	
	- vita, érveléstechnika (pl. Deák vagy Kossuth; a kiegyezés mérlege, a nemzetiségi jogkiterjesztés kérdése; Tisza István vagy Károlyi Mihály)	

<p>világvárossá válása</p> <p>Életmód és kultúra a boldog békeidőkben</p> <p>A tudományos és művészeti élet fejlődése a századfordulón</p> <p>A dualizmus válságjelei</p> <p>Tisza István megoldási kísérletei</p> <p>Rendszerezés, összefoglalás</p> <p>Témazáró</p>	<p>- esszéírás: az OMM értékelése</p> <p>- múzeumlátogatás vagy helytörténeti érdekességek a korból (épületek, emlékművek)</p>	
<p>Fogalmak, adatok</p>	<p><i>Fogalmak:</i> emigráció, passzív ellenállás, húsvéti cikk, kiegyezés, dualista monarchia, közös ügy, gazdasági kiegyezés, Dunai Konföderáció, nemzetiségi törvény, horvát-magyar kiegyezés, Szabadelvű Párt, Szociáldemokrata Párt, választójog, torlódó társadalom, úri középosztály, dzsenti, kivándorlás, asszimiláció, zsidó emancipáció, állami anyakönyvezés, polgári házasság, népoktatás, millennium.</p> <p><i>Személyek:</i> Haynau, Alexander Bach, Deák Ferenc, Andrássy Gyula, Tisza Kálmán, Baross Gábor, Wekerle Sándor, Tisza István, Jászi Oszkár, Puskás Tivadar, Kandó Kálmán, Ganz Ábrahám.</p> <p><i>Topográfia:</i> Arad, Osztrák-Magyar Monarchia, Budapest, Bécs, Fiume, Bosznia-Hercegovina.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1849. október 6. (az aradi vértanúk kivégzése), 1865 (Deák Ferenc húsvéti cikke), 1867 (a kiegyezés, Ferenc József megkoronázása), 1868 (a nemzetiségi és népiskolai törvény, a horvát-magyar kiegyezés), 1875–90 (Tisza Kálmán miniszterelnöksége), 1873 (Budapest létrejötte), 1896 (a millennium), 1905 (a Szabadelvű Párt választási veresége, belpolitikai válság).</p>	

Az első világháború és következményei

Témák	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Az első világháború kirobbanása</p> <p>A háború menete és a hadviselés jellege</p> <p>Az orosz forradalmak, és a bolsevik diktatúra kiépülése Szovjet-Oroszországban</p> <p>A központi hatalmak összeomlása</p> <p>Magyarország az első világháborúban</p> <p>Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása, és az őszirózsás forradalom</p> <p>A polgári demokrácia bukása, a tanácsköztársaság időszaka</p> <p>Az ellenforradalom győzelme; Horthy hatalomra kerülése</p> <p>Az első világháborút lezáró békerendszer</p> <p>A trianoni békediktátum</p> <p>Új államok Közép-Európában</p> <p>A határon túli magyarság sorsa</p> <p>Rendszerezés, összefoglalás</p> <p>Témazáró</p>	<p>- vázlat (a háború menete, fordulópontjai)</p> <p>- források (háborús tervek, békeszerződések, rendeletek, naplók, visszaemlékezések)</p> <p>- térképhasználat és források: a bekövetkezett határváltozások, illetve a titkos szerződésekben rögzített területi követelések összehasonlítása</p> <p>- térkép (pl. frontvonalak változásai, új államok Európában, területi változások stb.)</p> <p>- karikatúra, mint a propaganda eszköze (gúnyrajzok)</p> <p>- archív felvételek elemzése (csaták, új harceljárások)</p> <p>- ábrakészítés (pl. a háborúban szembenálló felek; az orosz polgárháború politikai áramlatai stb.)</p> <p>- táblázat (pl. a felhasznált erőforrások, mozgósított erők, háborús veszteség a többi országhoz képest)</p> <p>- a kor legfontosabb eseményeihez tartozó dokumentumok (pl. Magyar Nemzeti Tanács pontjai, a tanácsköztársaság kiáltványa, Horthy kormányzói jogköre stb.)</p> <p>- térkép (pl. a történelmi Magyarország megszállásának lépései, Tanácsköztársaság harcai, trianoni békediktátum)</p>	<p><i>Földrajz:</i> Európa domborzata és vízrajza.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Móricz Zsigmond: Barbárok, Ady Endre, Babits Mihály háborús versei.</p> <p><i>Kémia:</i> Hadászatban hasznosítható vegyi anyagok.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Tömegkommunikáció, médiumok hatása a mindennapi életre.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - térképvázlat (pl. a „mohó” szomszédok területi követeléseinek ábrázolása és a trianoni határok összehasonlítása) - adatgyűjtés (pl. a kor legfontosabb politikusainak életpályája: Károlyi, Kun, Horthy) - vita (pl. ország megvédése 1918-ban; a „trianoni trauma”; Károlyi Mihály megítélése) 	
<p>Fogalmak, adatok</p>	<p><i>Fogalmak:</i> villámháború – állóháború/állásháború, központi hatalmak, frontvonal, hátország, antant, jóvátétel, Népszövetség, revízió, reváns, bolsevik, szovjet, kommunizmus, őszirozsás forradalom, Kommunista Magyarországi Pártja (KMP), egypártrendszer, proletárdiktatúra, ellenforradalom, kormányzó, vörösteror, fehérterror.</p> <p><i>Személyek:</i> Lenin, Trockij, Wilson, Clemenceau, IV. Károly, Károlyi Mihály, Jászi Oszkár, Garami Ernő, Kun Béla, Aponyi Albert, Horthy Miklós.</p> <p><i>Topográfia:</i> Szarajevó, Doberdó, Szentpétervár, Szerb-Horvát-Szlovén Királyság, Csehszlovákia, a balti államok, Lengyelország, a trianoni Magyarország.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1914–18 (az első világháború), 1914. június 28. (a szarajevói merénylet) 1914. július 28. (az Osztrák–Magyar Monarchia hadat üzen Szerbiának, a világháború kirobbanása), 1917 (a februári forradalom és a bolsevikok hatalomátvétele Oroszországban), 1918. október 31. (az őszirozsás forradalom győzelme), 1918. november 3. (a padovai fegyverszünet), 1919 (a békekonferencia kezdete, a versailles-i béke), 1919. március 21. – augusztus 1. (a proletárdiktatúra időszaka), 1920. június 4.(a trianoni békediktátum aláírása).</p>	

Európa és a világ a két világháború között

Témák	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Az új Európa gondjai - az 1920-as évek politikai és gazdasági viszonyai</p> <p>Az olasz fasiszmus és a tekintélyuralmi rendszerek kialakulása Köztes-Európában</p> <p>A parlamentáris rendszerek a két világháború között</p> <p>A kommunista diktatúra a Szovjetunióban</p> <p>Az 1929-33-as világgazdasági válság jellemzői és következményei</p> <p>Az Amerikai Egyesült Államok válasza a válságra: a New Deal.</p> <p>A nemzeti szocialista ideológia és a náci diktatúra jellemzői</p> <p>Nemzetközi viszonyok a két világháború között</p> <p>A gyarmatok helyzete.</p> <p>Tudomány és művészet a két világháború között.</p> <p>Életmód és mindennapok a két világháború között</p> <p>Rendszerezés, összefoglalás</p>	<p>- ábraelemzés (pl. fasiszta államszervezet, nyugati demokráciák stb.)</p> <p>- fogalmak hozzárendelése szakszövegekhez</p> <p>- kiselőadások (hétköznapok a 20'-as években; női emancipáció stb.)</p> <p>- táblázat (pl. gazdasági mutatók hanyatlása a válság során, választási eredmények a weimari Németországban, szovjet gazdaság eredményei stb.)</p> <p>- ábrakészítés (pl. a gazdasági világválság okai, illetve a kibontakozás lépései, a tengelyhatalmak törekvései 1939 előtt)</p> <p>- források (pl. Rooseveltt, Hitler, Sztálin stb. beszédei, rendelkezések, emlékiratok)</p> <p>- propaganda és demagógia eszköztárának elemzése a szövegekben</p> <p>- kiselőadások (pl. jelentős történelmi személyiségek bemutatása- Gandhi)</p> <p>- képek, karikatúrák a manipuláció szolgálatában (pl. retusált fényképek)</p> <p>- filmek (rövidfilmek a diktatúrákról, a hétköznapokról)</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Az avantgárd (pl. Apollinaire, Borges, Bulgakov, Faulkner, Thomas Mann, Orwell, Szolzsenyicin, Iszaak Babel).</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> A technikai képalkotás: fényképezés, film jelentősége. Az avantgárd: Picasso: Guernica. Fényképek értelmezése.</p> <p><i>Ének-zene:</i> Az avantgárd zene, a dzsessz.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> Vitaminok, penicillin – antibiotikumok, védőoltások.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> A média kifejező eszközei és ezek hatásmechanizmusa. A korszak stílusirányzatai.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> Olimpiatörténet – a berlini olimpia (1936).</p> <p><i>Informatika:</i> Archív filmfelvételek keresése az interneten és elemzésük.</p>
Fogalmak, adatok	<p><i>Fogalmak:</i> általános választójog, tömegpárt, fasiszmus, korporatív állam, kisantant, Dawes-terv, pártállam, államosítás, kollektivizálás, tervutasításos rendszer, GULAG, személyi kultusz, koncepció per, tőzsde, túltermelési válság, New Deal, totális diktatúra, tömeg propaganda,</p>	

<p>nemzetiszocializmus, fajelmélet, zsidóüldözés, Führer, SS, Berlin-Róma tengely, Anschluss, tekintélyelvű állam, erőszakmentes ellenállás, magaskultúra (elitkultúra), tömegkultúra.</p> <p><i>Személyek:</i> Mussolini, Sztálin, Roosevelt, Keynes, Hitler, Goebbels, Gandhi.</p> <p><i>Topográfia:</i> Köztes-Európa, Szovjetunió, Brit Nemzetközösség, Berlin, weimari köztársaság, Moszkva, Saar-vidék, Rajna-vidék, Szudéta-vidék.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1922 (fasiszta hatalomátvétel Olaszországban, a Szovjetunió létrehozása), 1924 (a Dawes-terv), 1925 (a locarnói egyezmény), 1929–1933 (a világgazdasági válság), 1933 (Hitler hatalomra kerülése), 1936 (Berlin–Róma tengely), 1938 (Anschluss, a müncheni konferencia).</p>
--

Magyarország a két világháború között		
Témák	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A konszolidáció kezdete Magyarországon: Teleki Pál első miniszterelnöksége	- forráselemzés (a kor legfontosabb a dokumentumai a nagyobb történelmi eseményekhez rendelve)	<i>Földrajz:</i> Magyarország és Közép-Európa természeti adottságai.
A bethleni konszolidáció jellemzői	- táblázat- és térképelemzés (pl. gazdasági mutatók változásai, területi-etnikai változások a revízió során stb.)	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A Nyugat mint folyóirat és mint mozgalom; József Attila; a népi írók; a határon túli irodalom.
A Horthy-rendszer jellege	- táblázatkészítés (pl. munkanélküliség arányai, a társadalom rétegződése)	<i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Tömegkommunikáció, médiumok hatása a mindennapi életre, a magyar hangosfilmgyártás kezdetei.
A világgazdasági válság hatásai Magyarországon	- beszélgetés egy társadalmi, történelmi témáról. Saját vélemény érthető megfogalmazása. (Pl. az antiszemitizmus témában.)	propaganda-eszközök
A belpolitikai élet radikalizálódása az 1930-as években	- esszéírás: pl. a Horthy-rendszer jellege	<i>Biológia-egészségtan:</i> Szent-Györgyi Albert.
A magyar külpolitika céljai és lehetőségei a két világháború között.	- Különböző hanganyagok, filmek vizsgálata a történelmi hitelesség szempontjából (pl. a korabeli játékfilmekből kirajzolódó mindennapi élet és társadalomkép összevetése a történelmi valósággal).	<i>Vizuális kultúra:</i> avantgárd – Kassák Lajos.
Társadalom és életmód változásai Magyarországon a két világháború között	- önálló adatgyűjtés (a kor vezető politikusaiknak életpályája, pl. Horthy, Bethlen, Teleki,	<i>Informatika:</i> Anyaggyűjtés tudatos és kritikus internethasználattal a

Rendszerezés, összefoglalás	Gömbös) - vita: pl. a magyar külpolitika mozgásterére, alternatívái)	revízió, irredentizmus témájában.
Fogalmak, adatok	<p><i>Fogalmak:</i> konszolidáció, antiszemitizmus, numerus clausus, földreform, népszövetségi kölcsön, pengő, Magyar Nemzeti Bank, revízió, irredentizmus, kultúrfölény, társadalombiztosítás, agrárrolló, népi mozgalom, a nyilas mozgalom, nyílt és titkos szavazás, zsidótörvény, győri program, első bécsi döntés.</p> <p><i>Személyek:</i> Teleki Pál, Bethlen István, Klebelsberg Kunó, Gömbös Gyula, Imrédy Béla, Szent-Györgyi Albert.</p> <p><i>Topográfia:</i> Felvidék, Kárpátalja.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1920 (a numerus clausus, földreform) 1921–31 (Bethlen István miniszterelnöksége), 1927 (a pengő bevezetése), 1932–1936 (Gömbös Gyula miniszterelnöksége), 1938. november 2. (az első bécsi döntés), 1939. március (Kárpátalja visszacsatolása).</p>	

A második világháború		
Témák	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A második világháború kitörése	- térkép (hadműveletek, ütközetek elemzése, magyar revíziós sikerek)	<i>Fizika:</i> Nukleáris energia, atombomba.
A náci birodalom előretörése		
A háború kiszélesedése	- vázlat (a háború menete, fordulópontjai)	<i>Etika:</i> Az intolerancia, a gyűlölet, a kirekesztés, a rasszizmus.
A fordulat a háború menetében		
A szövetségesek együttműködése és győzelme	- irodalmi művek, emlékiratok (pl. Anna Frank naplója, Kertész: Sorstalanság, Churchill emlékirata)	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Radnóti Miklós, Semprun: A nagy utazás, Kertész Imre: Sorstalanság.
A háború borzalmai és a holokauszt: zsidóüldözés, a holokauszthoz vezető út. A roma népirtás.	- kiselőadások (pl. a magyar katonai részvétel, Budapest ostroma stb.)	Személyes történetek, naplók, memoárok
Magyarország háborúba lépése és részvétele a keleti fronton.	- képi propaganda értelmezése (pl. revíziós kiadványok, plakátok stb.)	
Kállay Miklós miniszterelnöksége	- archív felvételek elemzése (fegyverzetek, háborús jelenetek stb.)	<i>Vizuális kultúra:</i> A technikai képalkotás: fényképezés, a film jelentősége.
A német megszállás és következményei; a magyar holokauszt	- esszéírás (pl. Az ország hadba lépése. Volt-e más alternatíva?)	Fényképek értelmezése (pl. Capa: A normandiai partraszállás)
Kiugrási kísérlet és a nyilas hatalomátvétel	- vita, értékelés (pl.	

<p>Harcok Magyarországon; a szovjet felszabadítás és megszállás</p> <p>Rendszerezés, összefoglalás</p> <p>Témazáró</p>	<p>antiszemitizmus háttéré, kiugrási kísérlet, Horthy megítélése stb.)</p> <p>- látogatás a kor eseményeit bemutató múzeumba; illetve helytörténeti adalékok az 1944/45-ös harcok kapcsán</p>	<p>fényképei)</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Videó-interjúk, visszaemlékezések, a videó-interjú, mint műfaj elemzése</p> <p><i>Informatika:</i> Archív filmfelvételek keresése az interneten, és elemzésük.</p>
<p>Fogalmak, adatok</p>	<p><i>Fogalmak:</i> háromhatalmi egyezmény, tengelyhatalmak, koncentrációs tábor, megsemmisítő tábor, népirtás, emberirtás, holokauszt, partizán, totális háború, furcsa háború, hadigazdaság, Vörös Hadsereg, antifasiszta koalíció, fegyveres semlegesség, második bécsi döntés, „hintapolitika”, gettó, deportálás, munkaszolgálat, hadifogság, kiugrási kísérlet, malenkij robot.</p> <p><i>Személyek:</i> Hitler, Churchill, Sztálin, Roosevel, Rommel, Montgomery, Zsukov, Eisenhower, De Gaulle, Bárdossy László, Kállay Miklós, Szálasi Ferenc, Wallenberg.</p> <p><i>Topográfia:</i> Leningrád, Pearl Harbor, Midway, El-Alamein, Sztálingrád, Kurszk, Auschwitz, Jalta, Potsdam, Hirosima, Normandia, Újvidék, Kamenyec-podolszki, Voronyezs, Don-kanyar, Délvidék és Észak-Erdély.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1939. augusztus 23. (a szovjet-német megnemtamadási egyezmény), 1939. szeptember 1. (Németország megtámadja Lengyelországot, kitör a második világháború), 1941. június 22. (Németország megtámadja a Szovjetuniót), 1942 (Midway-szigetknél lezajlott ütközet, el-alameini csata), 1943 (véget ér a sztálingrádi csata, a kurszki csata), 1944. június 6. (megkezdődik a szövetségesek normandiai partraszállása), 1945. február (a jaltai konferencia), 1945. május 9. (az európai háború befejeződése), 1945. augusztus 6. (atomtámadás Hirosima ellen), 1945. szeptember 2. (Japán fegyverletételével véget ér a második világháború).</p> <p>1940. augusztus 30. (a második bécsi döntés), 1941. április (magyar támadás Jugoszlávia ellen), 1941. június 26. (Kassa bombázása), 1942–1944 tavasza (Kállay Miklós miniszterelnöksége), 1943. január (a doni katasztrófa), 1944. március 19. (a németek megszállják Magyarországot), 1944. október 15. (Horthy Miklós sikertelen kiugrási kísérlete, nyilas hatalomátvétel), 1944. december 21. (Debrecenben összeül az Ideiglenes Nemzetgyűlés), 1945. április (Magyarország felszabadítása a náci uralom alól, a szovjet megszállás kezdete, a háború vége Magyarországon).</p>	

12. évfolyam (évi óraszám: 128, heti óraszám: 4)

Témák	Új tananyag feldolgozása	Összefoglalás, ellenőrzés	Teljes óraszám
Hidegháborús konfliktusok és a kétpólusú világ kiépülése	11	2+1	14
Magyarország a világháborús vereségtől a forradalom leveréséig	13	2+1	16
A két világrendszer versengése, a szovjet tömb felbomlása	11	2+1	14
A Kádár-korszak jellemzői	10	1+1	12
Az egységesülő Európa, a globalizáció kiterjedése	10	1+1	12
A demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon	6	1+1	8
Társadalmi ismeretek	21	2+1	24
Rendszerező ismétlés			28

Hidegháborús konfliktusok és a kétpólusú világ kiépülése		
Témák	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A második világháború következményei	- térképelemzés (pl. határok változásai a párizsi békeszerződés alapján; a német megosztottság; helyi háborúk; gyarmatok felszabadulása stb.)	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Orwell, Szolzsenyicin, Hrabal, Camus, Garcia Marquez.
A hidegháború kezdete	- források (pl. „hidegháborús” beszédek; törvények, pártutasítások stb.)	<i>Kémia:</i> Hidrogénbomba, nukleáris fegyverek.
A hidegháborús szembenállás, a kétpólusú világ, a megosztott Európa	- ábraelemzés (pártviszonyok Nyugat-Európában, szocializmus válsága; német megosztottság)	<i>Vizuális kultúra:</i> A posztmodern, intermedialis művészet.
Egyezmények, szövetségek	- ábrakészítés (pl. a harmadik világ elmaradottságának az okai; a hidegháború történetének folyamatábrája stb.)	<i>Testnevelés és sport:</i> Olimpiatörténet.
A szovjet tömb kialakulása és fejlődése	- filmek elemzése (pl. stratégiai	

<p>A nyugati országok gazdasági és katonai integrációja</p> <p>Az új gazdasági világrendszer kialakulása</p> <p>Erőforrások és termelési kultúrák</p> <p>A gyarmati rendszer felbomlása és a hidegháború évtizedei</p> <p>A „harmadik világ” (India, Kína)</p> <p>A közel-keleti konfliktusok, és az arab világ átalakulása</p> <p>Rendszerezés, összefoglalás</p> <p>Témazáró</p>	<p>fegyverekről; helyi háborúkról stb.)</p> <p>- diagramkészítés (pl. a két szuperhatalom katonai kiadásai)</p> <p>- kiselőadások (pl. nürnbergi per; Kennedy gyilkosság; Che Guevara élete; 1968-as diáklázadásról stb.)</p> <p>- vita, értékelés (pl. Ki a felelős a hidegháborúért?; ENSZ szerepe 1945 után stb.)</p> <p>-</p>	
<p>Fogalmak, adatok</p>	<p><i>Fogalmak:</i> Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), szuperhatalom, vasfüggöny, hidegháború, fegyverkezési verseny, kétpólusú világ, NATO, Varsói Szerződés, KGST, Európai Gazdasági Közösség (Közös Piac), berlini fal, harmadik világ, el nem kötelezettek mozgalmá, újantiszemitizmus.</p> <p><i>Személyek:</i> Sztálin Mao Ce-tung, Truman, Adenauer, Hruscsov, Kennedy Ben Gurion.</p> <p><i>Topográfia:</i> NSZK, NDK, Izrael, Kuba, Korea, Vietnam.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1945 (az ENSZ létrejötte), 1947 (a Truman-elv, a párizsi béke, India függetlensége), 1948 (Izrael létrejötte), 1949 (az NSZK, az NDK, a NATO, a KGST, a Kínai Népköztársaság létrejötte, a szovjet atombomba), 1950–1953 (a koreai háború), 1956 (az SZKP XX. kongresszusa, a szuezi válság.), 1957 (a római szerződések), 1959 (a kubai forradalom), 1961 (a berlini fal építése, Gagarin űrrepülése), 1962 (a kubai rakétaválság), 1962–1965 (a második vatikáni zsinat).</p>	

Magyarország a világháborús vereségtől a forradalom leveréséig		
Témák	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A demokratikus közélet kiépítésének kísérlete</p> <p>Az ország szovjetizálása, a kommunista diktatúra előkészítése</p> <p>A kommunista diktatúra kiépítése és jellemzése</p> <p>A párizsi békeszerződés és a határon túli magyarság sorsa</p> <p>A Rákosi-diktatúra működése</p> <p>Az „ötvenes évek” világa</p> <p>A gazdasági élet jellegzetességei a Rákosi korszakban</p> <p>Életmód, életviszonyok, munka, sport, szórakozás</p> <p>Világkép, eszmék, ideológiák, társadalomkritika</p> <p>A forradalomhoz vezető út</p> <p>Az 1956-os forradalom és szabadságharc okai, nemzetközi háttere</p> <p>A forradalom és szabadságharc jellemzői, szereplői</p> <p>A forradalom leverése és a megtorlások</p> <p>Forradalom, reform és kompromisszum</p> <p>Rendszerezés, összefoglalás</p> <p>Témazáró</p>	<p>- táblázat (pl. statisztika a háborús károkról; gazdasági eredmények vagy a tervgazdálkodás beruházási arányai, illetve eredményei; termelőszövetkezetek számainak alakulása stb.)</p> <p>- folyamatábra: nemzetközi események és a magyar párhuzamba állítása</p> <p>- források elemzése (a kor legfontosabb dokumentumai; beszédek, rendeletek, visszaemlékezések stb.)</p> <p>- ábrakészítés (pl. pártállami szerkezet)</p> <p>- térképelemzés (pl. 1947-es párizsi döntés, szocialista tömb helyzete stb.)</p> <p>- diagrafelemzés (pl. választási eredmények 1945; 47'-ben; társadalmi átalakulás mértéke)</p> <p>- vita, értékelés (pl. felszabadulás vagy megszállás 1945-ben; szovjetizálás vagy demokratikus kísérlet 1945-48 között?; A nyugati világ és Magyarország 1956-ban; Nagy Imre és Kádár János 1956-os szerepvállalása)</p> <p>- önálló kutatás (pl. az ÁVH működése; Tóth Ilona ügye)</p> <p>- kiselőadások (pl. vezetők életrajzai; sporttörténelem: a helsinki olimpia és az Aranycsapat)</p> <p>- archív felvételek</p> <p>- rajzok, karikatúrák (pl. Ludas</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról.</p> <p><i>Mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> Dokumentumfilmek, híradók elemzése.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> Olimpiatörténet, magyar részvétel és sikerek a korszak olimpiáin.</p> <p><i>Informatika:</i> Multimédia CD-ROM használatával Magyarország XX. századi eseményeinek és azok hátterének megismerése.</p>

	<p>Matyi újságból stb.)</p> <p>- humor a történelemben (pl. A tanú c. film vagy Rákosi-korszak viccei)</p> <p>- verselemzés (pl. Illyés: Egy mondat a zsarnokságról)</p>	
Fogalmak, adatok	<p><i>Fogalmak:</i> Szövetséges Ellenőrző Bizottság, földosztás, Független Kisgazdapárt, Nemzeti Parasztpárt, Magyar Kommunista Párt, Szociáldemokrata Párt, háborús bűnös, népbíróság, kitelepítés, lakosságcsere, Magyar Dolgozók Pártja (MDP), államosítás, népköztársaság, internálás, osztályharc, ÁVH, besúgó hálózat, ügynök, egypártrendszer, pártállam, reakciós, koncepciós perek, kulák, szövetkezet, beszolgáltatás, iparosítás, kétkeresős családmódel, aranycsapat, Petőfi Kör, MEFESZ, intervenció.</p> <p><i>Személyek:</i> Mindszenty József, Tildy Zoltán, Nagy Ferenc, Kovács Béla, Kéthly Anna, Esterházy János, Márton Áron, Rákosi Mátyás, Rajk László, Kádár János, Nagy Imre, Maléter Pál, Bibó István.</p> <p><i>Topográfia:</i> Recsk, Hortobágy, Sztálinváros (Dunaújváros), az 1956-os forradalom főbb fővárosi helyszínei, Mosonmagyaróvár.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1945. március (földosztás), 1946 (a forint bevezetése), 1947. február 10. (a párizsi béke), 1947 (kékcédulás választások), 1948 (a Magyar Dolgozók Pártjának megalakulása, a nyílt kommunista diktatúra kezdete, az iskolák államosítása), 1949 (a kommunista alkotmány, a Mindszenty- és a Rajk-per), 1950 (a szerzetesrendek feloszlata, a tanácsrendszer létrejötte), 1953–55 (Nagy Imre első miniszterelnöksége), 1956. október 23. (a forradalom kirobbanása), 1956. október 28. (a forradalom győzelme), 1956. november 4. (szovjet támadás indul Magyarország ellen).</p>	

A két vilárendszer versengése, a szovjet tömb felbomlása		
Témák	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Szovjet-amerikai konfliktusok, a versengés területei</p> <p>Szembenállás és enyhülés az 1960-as, 70-es években</p> <p>Demokrácia és fogyasztói társadalom nyugaton</p>	<p>- térképelemzés (pl. Jugoszlávia és Szovjetunió felbomlása; konfliktusövezetek a világban stb.)</p> <p>- kiselőadások (pl. az életmód átalakulása, a hippimozgalom)</p> <p>- archív felvételek megtekintése</p> <p>- önálló adatgyűjtés (pl. érdekességekről: Watergate-botrány; csillagháborús terv;</p>	<p><i>Mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> Tömegkommunikáció, a média és a mindennapi élet.</p> <p><i>Informatika:</i> Neumann János és a modern számítógépek. Az internet.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> A DNS és a géntechnológia.</p> <p><i>Fizika:</i> Az űrkutatás.</p> <p><i>Ének-zene:</i></p>

<p>Diktatúra és hiánygazdaság keleten</p> <p>A vallások, az életmód (szabadidő, sport, turizmus) és a kulturális szokások (divat, zene) változásai</p> <p>A „lázadó ifjúság” és a hétköznapi átalakulása</p> <p>A kis hidegháború és a szocialista rendszerek válsága</p> <p>A kétpólusú világ összeomlása</p> <p>Németország egyesítése</p> <p>Közép-Kelet-Európa 1989 után</p> <p>A Szovjetunió és Jugoszlávia szétesése</p> <p>Rendszerezés, összefoglalás</p> <p>Témazáró</p>	<p>Csernobil stb.)</p> <p>- ábra (pl. EU intézményi hálózata)</p> <p>- ábrakészítés (pl. posztkommunista országok problémái az 1990-es években)</p> <p>- kronológiai adatok rendezése (pl. a hidegháború szakaszai; az Egyesült Államok elnökei, illetve a szovjet pártfőtitkárok)</p>	<p>A beat és a rock. Szórakoztató zenei műfajok.</p>
<p>Fogalmak, adatok</p>	<p><i>Fogalmak:</i> fegyverkezési verseny, enyhülési politika, szociális piacgazdaság, ökumené, harmadik világ, beat korszak, hippie mozgalom, olajválság, iszlám fundamentalizmus, terrorizmus, Cartha '77 mozgalom, prágai tavasz, diáklázadások, szolidaritás, Európai Unió, PC, mobiltelefon.</p> <p><i>Személyek:</i> Tito, De Gaulle, Brezsnyev, Ceaușescu, Willy Brandt, Thatcher, Reagan, Gorbacsov, Helmut Kohl, Lech Wałęsa, Václav Havel, II. János Pál.</p> <p><i>Topográfia:</i> Berlin, Helsinki, Prága, Gdańsk, Csernobil, Temesvár. <i>Kronológia:</i> 1964–1973 (a vietnami háború), 1967 (a „hatnapos háború”), 1968 (a prágai tavasz, a Brezsnyev-doktrína, párizsi diáklázadások), 1969 (az első Holdra szállás), 1972 (SALT-1 szerződés), 1975 (a helsinki értekezlet), 1979 (SALT-2 szerződés, szovjet csapatok Afganisztánban),), 1989 (a kelet-közép-európai rendszerváltások, a berlini fal lebontása), 1991 (a Szovjetunió szétesése, a délszláv válság és az Öböl-háború kirobbanása).</p>	

A Kádár-korszak jellemzői		
Témák	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A kádári megtorlások és konszolidáció	- diagramelemzés (pl. a földterületük nagyságának változása 1956–1980 között)	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Németh László, Nagy László, Sütő András, Weöres Sándor, Ottlik Géza, Örkény István.
Gazdasági reformok a Kádár-rendszerben A „legvidámabb barakk”; a gulyáskommunizmus időszaka	- forráselemzés (pl. a gazdasági mechanizmus reformja, a Kádár-korszak viccei, a rendszerváltó pártok programjai)	<i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Dokumentumfilmek, híradók elemzése; stílusirányzatok: budapesti iskola.
Életmód és mindennapok a Kádár-rendszerben	- vita, értékelés (pl. a Kádár-korszak besúgói; ellenzéke, a magyar társadalom megbékélése a kádári hatalommal)	<i>Testnevelés és sport:</i> Olimpiatörténet, magyar részvétel és sikerek a korszak olimpiáin.
Nemzeti és etnikai kisebbségek Magyarországon a kétpólusú világ időszakában.	- ábraelemzés (pl. a parlamenti patkó az 1990-es választás után)	
Népesség, demográfia	- kiselőadás (pl. ifjúsági szubkultúrák a Kádár-korszakban címmel)	
A határon túli magyarság helyzete a kétpólusú világ időszakában	- irodalmi művek és a történelem (pl. Illyés: Egy mondat a zsarnokságról; Faludy: Egy helytartóhoz 25 év után; Nagy Gáspár: Öröknyár; Szörényi – Bródy: István, a király stb.)	
A Kádár-rendszer válsága, a külpolitikai változások		
Az ellenzéki mozgalmak kialakulása és erősödése		
A békés rendszerváltozás és következményei	- összehasonlító kronológiai táblázat készítése (pl. világtörténet, az európai és a magyar történelem kölcsönhatásainak elemzése)	
Nyertesek és vesztesek		
Rendszerezés, összefoglalás		
Témazáró		
Fogalmak, adatok	<i>Fogalmak:</i> Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), disszidens, amnesztia, új gazdasági mechanizmus, háztáji, második gazdaság, „három T”, lakótelep, televízió, Rubik kocka, ellenzéki mozgalmak, szamizdat, besúgó, ügynök,	

<p>monori találkozó, lakiteleki találkozó, ellenzéki kerekasztal, spontán privatizáció, falurombolás, MDF, SZDSZ, FIDESZ, MSZMP, FKgP, KDNP, MSZP, többpártrendszer, gyülekezési jog, pluralizmus, jogállam, nemzeti kerekasztal, sarkalatos törvények, Alkotmánybíróság.</p> <p><i>Személyek:</i> Kádár János, Nagy Imre, Pozsgay Imre, Tőkés László, Antall József, Göncz Árpád, Sólyom László, Teller Ede.</p> <p><i>Topográfia:</i> Salgótarján, Szászhalombatta, Monor, Lakitelek, Bős-Nagymaros.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1958 (Nagy Imre kivégzése), 1963 (részleges amnesztia), 1968 (az új gazdasági mechanizmus bevezetése), 1971 (magyar-vatikáni megállapodás, Mindszenty József elhagyja Magyarországot), 1978 (az Egyesült Államok visszaadja a Szent Koronát), 1985 (a monori találkozó), 1987 (a lakiteleki találkozó), 1980 (Farkas Bertalan a világűrben), 1989. június 16. (Nagy Imre és társainak újratemetése), 1989. október 23. (a harmadik Magyar Köztársaság kikiáltása), 1989 (társasági és egyesülési törvény), 1990 (szabad országgyűlési és önkormányzati választások), 1991 (a szovjet csapatok kivonása Magyarországról).</p>

Az egységesülő Európa, a globalizáció kiteljesedése		
Témák	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Az „új világrend” főbb eseményei az 1990-es években - az egypólusútól a többpólusú világrend felé</p> <p>A civilizációk, kultúrák közötti ellentétek kiéleződése</p> <p>Az információs – technikai forradalom és hatása a mindennapokra</p> <p>A globális világgazdaság ellentmondásai és kihívásai</p> <p>A fogyasztói társadalom és az ökológia; a fenntartható fejlődés dilemmái</p> <p>Az egypólusútól a többpólusú világrend felé</p> <p>A mediatisált világ. A tömegkultúra új jelenségei napjainkban.</p> <p>Az Európai Unió intézményei,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - önálló kutatás (pl. atomfegyverrel rendelkező országok az ezredforduló után) - ábrakészítés (pl. a mai hatalmi viszonyokat bemutató ábra) - statisztikai táblázatok, adatok elemzése (pl. globális világ fejlődésének határai) - vita, érvelés (pl. klónozás, a média és a közgondolkodás; elitkultúra és a tömegkultúra) - tábló készítése önállóan gyűjtött képekből (pl. globális környezeti problémák) - beszélgetés (vita) jelenkori témákról (pl. Brazília, Oroszország, India, Kína) megnövekedett szerepe) - kronológia: A világtörténet, az európai történelem, a magyar történelem eltérő időbeli ritmusának és kölcsönhatásainak 	<p><i>Földrajz:</i> Az EU kialakulása, jellemzői, tagállamai; globális világgazdaság napjainkban, globális környezeti problémák; népesedés, népesedés, urbanizáció; fejlődő és fejlett országok gazdaságának jellemzői; Kína.</p> <p><i>Informatika:</i> Információk gyűjtése az internetről. Bemutatók, dokumentumok készítése. Információs társadalom. Információkeresés, információ-felhasználás.</p> <p><i>Etika; filozófia:</i></p>

működése és jelenlegi problémái	elemzése (pl. centrumok és perifériák napjainkban)	Korunk erkölcsi kihívásai.
Rendszerezés		<i>Ének-zene:</i>
Témazáró		Világzene.
Fogalmak, adatok	<p><i>Fogalmak:</i> globalizáció, multikulturalizmus, nemzetközi terrorizmus, vallási fanatizmus, fogyasztói társadalom, adósságspirál, globális felmelegedés, ökológiai katasztrófa, fenntarthatóság, környezetvédelem, fiatalodó és öregedő társadalom, migráció, foglalkozási szerkezet, diszkrimináció, integráció, euró, internet, tömegkommunikáció.</p> <p><i>Személyek:</i> George Bush, Borisz Jelcin, Bill Clinton, Tony Blair, George W. Bush.</p> <p><i>Topográfia:</i> az EU tagállamai.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1992 (a maastrichti szerződés aláírása), 1993 (Csehország és Szlovákia szétválása), 1995 (a schengeni egyezmény életbe lépése), 1999 (a NATO bombázza Szerbiát), 2001 (terrortámadás az Egyesült Államok ellen), 2002 (az euró bevezetése), 2004 (tíz új tagállam csatlakozik az EU-hoz, köztük Magyarország is).</p>	

A demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A magyar demokrácia működése a rendszerváltás után	- grafikon és táblázatelemzés (pl. Magyarország demográfiai helyzete; kisebbségek számaránya határon innen és túl; a gazdasági átalakulás és az egyes szektorok teljesítménye a rendszerváltás óta)	<i>Informatika:</i> Információkeresés, információ-felhasználás.
A közjogi rendszer jogállami átalakítása és intézményrendszere 1990 után	- adatok elemzése (pl. választási eredmények 1990 után)	<i>Matematika:</i> Diagramok, táblázatok, grafikonok – adatleolvasás, készítés, értelmezés, statisztikai fogalmak ismerete.
Gazdasági és társadalmi változások Magyarországon a rendszerváltás után	- ábraelemzés (demokratikus államberendezkedés, és az önkormányzati rendszer)	<i>Etika; filozófia:</i> Korunk erkölcsi kihívásai.
A poszt szocialista régió és Magyarország helyzete, illetve az ország euroatlanti csatlakozásának folyamata	- önálló adatgyűjtés (pl. Magyarország és az Európai Unió kapcsolata)	
A társadalmi mobilitás problémái. A cigány (roma) társadalom története, helyzete és	- folyamatábra készítése (pl. Magyarország államberendezkedésének változásai a XX. század folyamán)	
	- beszélgetés (vita) egy társadalmi, történelmi témáról, illetve saját	

integrációjának folyamata. A határon túli magyarság helyzete. Magyarok a nagyvilágban Összefoglalás Témazáró	vélemény megfogalmazása (pl. cigányság romák integrációja; hajléktalansors, munkanélküliség, a mélyszegénység problémái) - térképelemzés (pl. Magyarország népesedési viszonyainak, az életkörülmények változásainak bemutatása)	
Fogalmak, adatok	<p><i>Fogalmak:</i> privatizáció, kárpótlás, migráció, mobilitás, foglalkozási szerkezet, munkanélküliség, diszkrimináció, szegregáció, integráció, népszavazás. ombudsman, autonómia, magyar igazolvány, kettős állampolgárság.</p> <p><i>Személyek:</i> Horn Gyula, Orbán Viktor, Mádl Ferenc, Medgyessy Péter.</p> <p><i>Topográfia:</i> a határon túli magyarlakta területek.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1996 (a magyar honfoglalás millecentenáriuma), 1999 (Magyarország a NATO tagjává válik), 2000 (a magyar államalapítás millenniuma), 2004 Magyarország csatlakozása az Európai Unióhoz).</p>	

Társadalmi, állampolgári ismeretek		
Pénzügyi és gazdasági kultúra, illetve a munkavállalás		
Ismeretek	Fejlesztési feladatok	Kapcsolódási pontok
<p>Társadalmi ismeretek</p> <p>Családformák a mai világban.</p> <p>Kortárs csoport és ifjúsági szubkultúrák</p> <p>A helyi társadalom, a civil társadalom és az önkéntesség.</p> <p>Nemzet és nemzetiség. Kulturális és etnikai kisebbségek Magyarországon</p> <p>Esélyegyenlőtlenség és hátrányos társadalmi helyzet.</p> <p>Társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás</p>	<p>- Családtípusok azonosítása és jellemzése személyes tapasztalatok és a médiából vett példák alapján.</p> <p>- A nemzeti-, a közép-európai-, valamint az európai identitás értelmezése.</p> <p>- Aktuális szocializációs kérdések, dilemmák és problémák megvitatása. A többes identitás fogalmának és gyakorlati érvényesülésének megvitatása. Egy nemzeti kisebbség, valamint egy hátrányos helyzetű társadalmi csoport életének bemutatása szóban vagy írásban.- Szegregáció, bűnbakkeresés</p>	<p><i>Földrajz:</i> Magyarország régiói; demográfiai mutatók; a magyar tájak kulturális, néprajzi értékei.</p> <p><i>Etika:</i> Társadalmi szolidaritás. Többség és kisebbség.</p> <p><i>Földrajz:</i> az Európai Unió kialakulása és működésének jellemzői.</p> <p><i>Etika:</i> törvény és lelkiismeret</p> <p><i>Magyar nyelv és</i></p>

<p>Állampolgári ismeretek</p> <p>Állampolgári jogok és kötelességek.</p> <p>Magyarország és az Európai Unió politikai intézményrendszere</p> <p>A magyar és az európai állampolgárság legfontosabb ismérvei</p> <p>A magyar választási rendszer (országgyűlési és helyhatósági választások).</p> <p>A politikai részvétel formái. A közvetett és a közvetlen demokrácia eszköztára</p> <p>Rendszerezés</p> <p>Pénzügyi és gazdasági kultúra</p> <p>Az állam gazdasági szerepvállalása és kapcsolata a gazdaság különböző szereplőivel. Az állam bevételei. Az állam stabilizációs, redisztribúciós és tőkeallokációs feladatai.</p> <p>A költségvetési és a monetáris politika eszköztára, szerepe a gazdaságpolitikai célok megvalósításában.</p> <p>A pénzpiac működése, megtakarítók és forrásigénylők. A pénzügyi közvetítők helye a nemzetgazdaságban</p> <p>A vállalkozások helye a nemzetgazdaságban, szerepük a GDP megtermelésében. Vállalkozási formák. Vállalkozások létrehozása és működtetése. A vállalkozások és a piac kapcsolata. Az üzleti terv.</p>	<p>- A magyarországi országgyűlési választások modellezése. A hazai helyhatósági választások működési mechanizmusának modellezése.</p> <p>- Az állampolgári jogok és kötelességek kölcsönös viszonyrendszerének elemzése. A felelősségteljes választói magatartás értelmezése. A többes állampolgárság fogalmának értelmezése</p> <p>- Az adók és járulékok szerepének megértése a modern nemzetgazdaságok működésében. A vállalkozási formák különbségeinek megértése, különféle példák elemzése révén. A banki és a nem banki pénzügyi közvetítők sajátos gazdasági szerepeinek azonosítása. Néhány hazai vállalkozás és a vállalkozói életforma megismerése példákon keresztül.</p> <p>- A tőkeszerzés különféle lehetőségeinek (tőzsde, értékpapírok, lízing) összehasonlítása. Az állami szerepvállalás és az adózás közötti kapcsolatok feltárása. A pénzügyekkel, gazdasággal foglalkozó írott, vagy audiovizuális médiaszövegek elemzése és feldolgozása. Vázlatos üzleti terv készítése szituációs gyakorlat keretében. Vita az adózási morállal kapcsolatos kérdésekről.</p> <p>- Munkaerőpiaci információk gyűjtése, a magyarországi és az uniós lehetőségek feltérképezése (állások és elvárások). Egy állás elnyeréséhez kapcsolódó lépések megismerése, tapasztalatok szerzése a</p>	<p><i>irodalom:</i> Tájékozódás listaszerű, nem folyamatos szövegekben. Ismerkedés az olyan, végrehajtásra szánt, aktusszerű szövegekkel, mint a számla, az önéletrajz, a szerződés és az adóbevallás.</p> <p><i>Informatika:</i> Információk gyűjtése az internetről. Bemutatók, dokumentumok készítése.</p>
---	--	---

<p>Munkavállalás</p> <p>A munkaerő és a piac kapcsolata. Munkaerőpiaci elvárások itthon és külföldön.</p> <p>Szakképzettség. Álláskeresési technikák. Pályakezdés, beilleszkedés a munkahelyi közösségbe.</p> <p>Munkajogi alapok. Foglalkoztatási formák. A munkaszerződés tartalma.</p> <p>A munkaviszonyhoz kapcsolódó jogok és kötelezettségek (munkaszerződés, bérszámítás, adózás, egészségbiztosítás és nyugdíjbiztosítás, kollektív szerződés).</p> <p>A munkaviszony megszűnése, munkanélküli ellátás, álláskeresési támogatás, visszatérés a foglalkoztatásba</p> <p>Rendszerezés, ellenőrzés (pl. projektmunka, házi dolgozat)</p> <p>Témazáró</p>	<p>dokumentumok kezelésével kapcsolatban (álláshirdetés, tájékoztató, önéletrajz, motivációs levél, interjú, munkaszerződés).</p> <p>A munkaviszonyhoz kapcsolódó adózási, egészség- és társadalombiztosítási teendők modellezése.</p> <p>Saját bankszámla nyitásának, bankkártya kiváltásának és az internetes bankfiók használatának modellezése.</p> <p>- Tájékoztató a munkanélküliek ellátásáról, átképzési és visszatérési lehetőségekről a területileg illetékes hivatalokon keresztül. A munkahelyi közösségbe való beilleszkedés problémáinak modellezése szerepjáték keretében.</p> <p>Az egyéni és a vállalati érdek ütközését megjelenítő viták szervezése.</p>	
<p>Fogalmak</p>	<p>Szubkultúra, kortárs csoport, helyi társadalom, civil társadalom, kisebbség, többség, identitás, hátrányos helyzet, felelősségvállalás, szolidaritás, önkéntesség, állampolgári jog, állampolgári kötelesség, politikai intézményrendszer, választás, választási rendszer, unió, országgyűlés, helyhatóság, politikai részvétel, közvetett demokrácia, közvetlen demokrácia</p> <p>költségvetés, adó, járulék, vállalkozás, személyi jövedelemadó, áfa, juttatások, társadalombiztosítás, nyugdíjjárulék, költségvetési intézmény, költségvetési egyenleg, deficit, pénzpiac, monetáris politika, jegybank, bankrendszer, kereskedelmi bank, megtakarítás, forrás, tőzsde, értékpapír, rt, kft, kkt, bt, egyéni vállalkozás, szövetkezet, korlátlan felelősség, korlátolt felelősség, egyetemleges felelősség, biztosító társaság, lízingtársaságok, pénzügyi közvetítő rendszer</p> <p>állás, adó, biztosítás, szerződés, munkaerőpiac, munkaadó, munkavállaló, foglalkoztatás, munkaviszony, önéletrajz, motivációs levél, munkajog, munkaszerződés, munkaidő, munkabér, adózás, adóbevallás, személyi jövedelemadó, egészségbiztosítás, társadalombiztosítás, munkanélküliség,</p>	

	munkanélküli ellátás, álláskeresési támogatás.
--	--

Tematikai egység	Rendszerező ismétlés	Órakeret 28 óra
Előzetes tudás	A középiskolai történelem, társadalom és állampolgári ismeretanyag.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az érettségi témakörök rendszerező ismétlése során felkészülés az érettségi vizsgára. Érettségi tételek kidolgozása	